

MANTRAILING

MÝTY, POLOPRAVDY A SKUTEČNOST

S Lubomírem Satorou o posunu v této záchranářské disciplíně

Je to již více než rok, co v Rescue Reportu vyšel článek „Mantrailing – využije ho stávající systém pátrání po osobách?“ Za tuto dobu se událo mnoho věcí, které možná stáhnou roušku tajemství z metody pachové práce, kterou nazýváme „mantrailing“ a na druhou stranu možná ukázaly, v čem může mantrailing skutečně pomoci při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách.

Myslím si, že je ode mne čestné a zodpovědné, když dopředu upozorním, že jsem sice velkým příznivcem mantrailingu a možná až neobjektivním obdivovatelem bloodhoundů, ale nikdy jsem nebyl sportovním, ani profesionálním kynologem. Přestože mne psi prakticky neustále doprovázejí celý život, mantrailingu se věnuji teprve 11 let. Na rozdíl od klasické záchranářské, nebo policejní kynologie, to u mantrailingu prý není až tak velký hendikep. Na jednom z prvních seminářů v Německu, kam přijeli američtí instruktoři, jsem dostal právě otázku, jestli jsem profesionální kynolog. Když jsem odpověděl, že ne, policejní instruktor pokýval hlavou a řekl: „To je dobře, alespoň do mantrailingu nebudeš tahat to, co tam nepatří, a nemáš hlavu zatíženou jinými metodami.“

Přesto, anebo právě proto, mám ke všem profesionálním a sportovním kynologům velký obdiv a úctu. Čím více se s nimi setkávám a sleduji jejich práci, tím víc se tento můj obdiv posiluje. Při představě, co všechno musí pes se svým psovodem zvládnout a umět, aby se stal světovým sportovním šampionem

anebo dobrým policejním, nebo záchranářským psem, mi ani nic jiného nezbývá.

Mantrailing je oproti tomu totiž ve své podstatě velmi jednoduchá metoda pachové práce. Složitost mantrailingu je právě v jeho jednoduchosti. Hodnocení práce mantrailera je také jednoduché – našel/venašel. Úkolem psovoda je skutečně pouze umět přesvědčit psa, aby využil své přirozené schopnosti ke sledování jedné, konkrétní pachové stopy a na konci, pokud možno, našel hledanou osobu. Prakticky jedinou dovedností, kterou pak psovod při práci potřebuje, je naučit se dobře číst řeč těla psa, správně ji přeložit a interpretovat do řeči lidské. Kdo v mantrailingu hledá jakoukoliv složitost, utápí se v množství teoretických pouček, zaručených polopравd, někdy i lží a bohužel i nesmyslných argumentů.

Dalo by se říct, že je až s podivem, že od 12. století, kdy bloodhoundi začali hledat lidi, se setkává mantrailing s takovým důsledným nepochopením ze strany mnoha lidí dodnes. Nedávno vyšel v jednom časopise článek, který popisuje snahu majitele dvou vycvičených bloodhoundů, který je v roce 1888, v Londýnském Whitechapelu, nabízel

Policii k pátrání po Jacku Rozparovači. Velmi mne zaujal, protože kdyby se vyměnil letopočet za rok 2017 a kresby se vyměnily za barevné fotografie, nikdo nepozná, že je to text starý skoro sto dvacet let. Skepse a nedůvěra, většinou právě z řad profesionálů přetrvává staletí. Proč?

Tuto otázku si klade neustále skoro každý mantrailer a snaží se hledat příčinu tohoto stavu. Možná odpověď je v tom, co považují kynologové za zásadní pravidlo: „Ukázaná platí.“ Ukaž mi, že tvůj bloodhound teď a tady vypracuje třicet hodin starou stopu, dlouhou deset kilometrů a já tomu začnu věřit. A to je možná právě ten kámen úrazu. Každý chce vidět fantastický výsledek na vlastní oči a ničemu jinému nevěří. Práce mantrailera je ale jednorázově těžko vyhodnotitelná, měla by se hodnotit dlouhodobě, jak MT tým průběžně pracuje a hlavně, jaké má výsledky v praxi. Skutečností je, že mantrailer je schopen vypracovat i velmi starou stopu, ale nezvládne to vždycky.

Bohužel mnoho lidí vidí v mantrailingu sport a to je velká chyba. Podstatou sportu je soutěžení, porovnávání, bodování, pokud jsou stanovená pravidla pro nějakou činnost, musí

se vyhodnotit, obodovat, to je všechno v pořádku. Problém je v tom, že toto všechno u mantrailingu úplně neplatí. Mantrailing skutečně není sport. Dám příklad. Ztratí se babička v lese na houbových. Přijede super nejlepší vycvičený stopařský pes a babičku nenajde. Od boudy se zavřený babiččin voříšek podhrabe pod plotem a s absolutní jistotou po chvíli babičku najde. Kdo je v danou dobu lepší stopař?

Kouzlo mantrailingu totiž není v tom, že budu psa učit sledovat pachovou stopu podle našich, lidských pravidel, která si vymyslíme a která nám, lidem vyhovují, ale jde o to, jak se přizpůsobit psím pravidlům a podmínkám, za kterých pes bude dobře pracovat. Mantrailing je o práci s emocemi psa. Co všechno se musí udělat, aby pes právě teď a tady udělal to, co je v danou dobu pro nás nejdůležitější a sice našel hledanou osobu. Tím ale nechci říct, že nelze mantrailery testovat a certifikovat.

Když před několika lety v Německu

Jeffu Schettlerovi na semináři představovali certifikované psy, kteří měli splněné atesty na velmi staré a dlouhé stopy, navrhnul jim, že každému z nich připraví jednoduchou krátkou hodinovou stopu, tzv. Double blind test. Ten je velmi jednoduchý. Osoba odejde neznámo kam, na určenou vzdálenost. K úžasu všech, ani jeden pes hledanou osobu nenašel. Proč? Možná jednoduchá odpověď. Protože skutečně nikdo, ani Jeff nevěděl, kudy a kam hledaná osoba odešla a psovi v tom okamžiku nikdo nedokázal pomoci. Ani psovod, ani rozhodčí, ani nikdo další. Pes musel skutečně najít hledanou osobu úplně sám. Hodnocení je opět jednoduché – našel/venašel.

Po jednom rozhovoru se zasloužilým, dlouholetým, mezinárodním rozhodčím a uznávaným bývalým profesionálním kynologem mi volala naše dlouholetá členka. Jedním z témat jejich rozhovoru byl právě také mantrailing a jeho atestace. Jádrem sporu bylo, že právě nechtěl připustit, že jediným

výsledkem práce psa je – našel/venašel. Jak ale vyhodnotím práci psa na startu? Nijak. Jak obodují chování a činnost psa a psovoda při práci. Nijak. Jak zjistím, jestli pes skutečně pracoval přesně na stopě? Nejistíš. Podvody jsou prakticky vyloučeny, nadřizovat oblíbeněcům nelze, body přidělovat taky nelze.

Kde je tedy problém? Má-li pes samostatně, podle svých nejlepších schopností co nejrychleji najít hledanou osobu, prostě všechna naše, lidská pravidla, podmínky, nařízení, požadavky, by úplně akceptovat neměl. Otázka totiž zní: Jak můžeme stanovit pravidla a předpisy na něco, čemu prakticky nerozumíme, co nemůžeme změřit, ověřit, potvrdit, ukázat, ohodnotit. Existuje něco jako praxe pachu? Zatím je to pořád nauka o teorii pachu. Tedy pouze tušíme, jak to ve skutečnosti může fungovat, ale prakticky to neumíme ověřit. Dobrý stopař, při hledání pachové stopy, hlavně používá své nezpochybnitelné genetické předpoklady, schopnosti a dovednosti získané

MT tým na startu tréninkové stopy

Příprava psa před startem trailu

dlouholetým řešením mnoha různých situací, do kterých ho v tréninku stavíme a podmínky pro něj jsou pak jednoduché. Pokud se tady někde pachové částice hledané osoby ještě nachází a ty mi řekneš, koho hledáme, a já chci, tak ti toho človíčka najdu. Jak? To je můj problém. Nech to na mě, stejně tomu nerozumíš.

Nedávno jsme pátrali po pohřešované ženě a Cassino vypracoval stopu, která byla 36 hodin stará, a na jejím konci skutečně hledanou ženu našel. Jeden z kriminalistů pak za námi přišel a řekl, že ho velmi mrzí, že se přímo pátrání nemohl účastnit a požádal nás, že ve městě našlápne 12 hodin starou stopu a na vlastní oči chce vidět, jak ji pes vypracuje. Byl velmi zklamán, když jsem mu řekl, že to pravděpodobně nepůjde, protože v tréninku tak staré stopy nechodíme. Jak je tedy možné, že jste tu ženu našli po tak dlouhé době? Moje odpověď byla vcelku jednoduchá: „Mě se neptejte, zeptejte se psa, ten jediný totiž ví, jak to dokázal. Problém je, že teď za těchto konkrétních podmínek pes stopu vypracoval, ale zítra, třeba nevypracuje stopu ani hodinu starou.“

Ale kdo, kromě psa ví, že pachové částice ještě v prostoru jsou? Kdo odhadne podíl AirScentingu, shody

Spolupráce se špičkovými zahraničními instruktory

okolností, podmínek prostředí které jsou vždycky velmi odlišné? V zásadě je tedy potřeba takový MT tým testovat za podmínek, kdy jsou reálné předpoklady, že základní podmínky pro vypracování trailu jsou splněny.

Mantrailing je tedy trochu odlišná filozofie, což může být problém. Ponechat výsledek práce na vůli psa, podřídít se jeho pravidlům, přizpůsobit

tomu naše, lidská pravidla a věřit v jeho schopnosti, skutečně není jednoduché. Velmi se mi líbí citát Marlenne Zahner: „Dělám mantrailing s bloodhoundy více jak 40 let. Jak to funguje nevím. Jediné co vím, je to, že to funguje.“

Pohádky a mýty o mantrailingu dělají většinou lidé, kteří podstatu a filozofii mantrailingu úplně nechápou. Ti, kteří se snaží dostat mantrailing

Zadržný pachatel únosu před příjezdem zásahové jednotky. Jednalo se o únos dítěte.

do nějakých stávajících škatulek a pravidel a mantrailingu se prakticky nevěnovali. Používané argumenty, jsou často nepodložené, nebo jsou účelově zkreslené. V éře internetu je skutečně velmi těžké orientovat se v obrovském množství zaručených taky informací, polopravd, nepodložených argumentů, příkladů, které mají většinou jediný cíl. Zviditelnit sama sebe, uspokojit svoje ego, prosadit se na úkor druhých, uplatnit svou moc. Za jakou cenu? Za jakoukoliv. I za cenu lži, podvodů a nesmyslných účelových argumentů.

Co s tím? Jak z tohoto začarovaného kruhu vyjít ven? Cestou může být návrat k tomu, proč se s mantrailingem už před 900 lety vlastně začalo a co je jeho cílem. Najít hledanou osobu na základě jejího individuálního pachu. Jediný, kdo to umí je pes. Vzít jako fakt, že pes nám, ale my se musíme přizpůsobit a akceptovat jeho fantastické schopnosti. Jak? Vcelku jednoduše. Právě testování na principu Double blind testů, kde skutečně nikdo neví, kudy a kam hledaná osoba odešla, nám k tomu může pomoci. Složitost skutečně nemusí být extrémní. Pokud je pes správný pracovní stopařský workoholik, má dostatek zkušeností a schopného, zkušeného psovoda, potřebuje k tomu, aby

našel hledanou osobu skutečně jenom její pachový předmět na startu a pachové částice v prostoru, kde se hledaná osoba pohybovala. Individuální pach nemění své vlastnosti, mění se pouze jeho intenzita v závislosti na vnějších podmínkách. Jak starou stopu tedy pes vypracuje? Přesná definice je: Dokud je schopen pachové částice nacházet a sledovat. Ale jestli je to hodina, deset hodin, nebo týden, na to pravděpodobně žádný člověk na světě neodpoví. Je to množina o mnoha neznámých.

Nedávno jsme byli přizváni k pátrání po pachateli znásilnění. Stopa byla stará 12 hodin, místo činu v parčíku u frekventované silnice, blízko nádraží a dostali jsme se na místo přesně v poledne. Pes vypracoval trail k dveřím vedle herny, na dveře zaškrábal a práci ukončil. Později pachatele v tomto domě zadržela Policie. Sledoval pes skutečně pouze pachovou stopu, kterou zanechal pachatel? Určitě ne. Souhra jeho schopností nacházet v prostoru pachové částice i v minimální koncentraci, shoda okolností, vnějších podmínek, podíl náhody a štěstí, možná čerstvější, intenzivnější pach na dveřích, toto všechno jsou aspekty, které vedly k tomu, že výsledek byl pozitivní. Zvládneme tuto situaci zítra

v tréninku? Možná že ano, pokud budou opět splněny všechny podmínky, nebo budou ještě příhodnější. Z našich zkušeností ale tak staré stopy žádný pes pravidelně nezvládá. Nikdo totiž neví, jestli v danou dobu, na daném místě, skutečně pachové částice v prostoru ještě jsou a pes je zvládně sledovat.

Kvalitu MT týmu dokazují hlavně jeho praktické výsledky. Objektivní vyhodnocení každé pátrací akce, co nejpřesnější analýza práce psa, dlouhodobé sledování práce MT týmu lidmi, kteří mantrailingu rozumí, pak mohou vytvořit předpoklady, že MT tým může být při další práci úspěšný. Pokud je psovod objektivně a vnitřně přesvědčený, že připravil svého psa a hlavně sebe podle svého nejhlubšího přesvědčení na daný úkol, může se do pátrání pustit.

Co je tedy podstatou velkých mýtů o mantrailingu? Kdo tedy vytváří mýty, legendy a polopravdy o této královské metodě pachové práce psů?

Částečně za to mohou neúplné, ale pravdivé informace, které se pouští do světa: „MT tým našel po 36 hodinách pohřešovanou ženu.“ To je fakt a skutečnost, ověřená informace, protože je to jedno z našich úspěšných pátrání, potvrzené Policií. Problémem je, že

toto se událo za nějaké konkrétní situace, která dál popsat nelze. Paradoxem pak je, že dobrý výsledek MT týmu metodě mantrailingu ve své podstatě nakonec uškodí. Jak jinak pochopit vyšetřovatele, který pak volá MT tým do pátrání druhý, nebo třetí den od vyhlášení pohřešování. Na otázku psovoda: „Jak dlouho to víš?“, odpoví - „No, od začátku.“ A proč mi voláš až druhý den? No, protože jsem si myslel, že ji najdeme sami a vy jste přeci minule taky našli až druhý den.“

Dalším problémem jsou účelové informace, které metodu mantrailingu staví do špatného světla. Jak si vysvětlit případ, pohřešování děvčete, kde po více jak týdnu byl pozván policejní mantrailer ze sousední země, který oficiálně přesně určí místo, kde pachatel dívku naložil do auta? Najednou odmítaná, mýtická metoda pachové práce je uznávána a úspěšná a stanoví jedinou vyšetřovací verzi případu? Mají mantrailerů mít z této informace radost? Těžko. Co pak má po takové informaci psovod MT týmu odpovědět plačící manželce, které se ztratil před týdnem manžel, nechal auto u nádraží a zmizel, na její větu: „No ale ten pes v televizi to přesně našel po devíti dnech. To máte tak neschopného psa?“

Musíme dále bohužel konstatovat, že mnoho lidí, kteří se nějakému praktickému stopování věnují, zahrnují internet fantastickými tréninkovými výsledky svých miláčků, chválí se dosaženými body na stopařských závodech a soutěžích a neskutečnými výsledky a vše deklarují, jako mantrailing. A to

už vůbec nezmiňujeme zaručené nesmyslné argumenty na obhajobu jejich práce.

Kdo si pak MT tým do pátrání přizve? Z naší zkušenosti většinou ten, který si již v minulosti ověřil, že daný MT tým má skutečně dlouhodobé předpoklady danou konkrétní situaci vyřešit.

Další skupinou jsou pak ti, kteří vyčerpali všechny možnosti stávajícího systému pátrání IZS a Policie a chtějí využít podle zákona: „všech možností“. Ti ale staví MT tým do velmi těžké a složité pozice. Většinou je to už velmi pozdě. Když pak po tak dlouhé době a za velmi ztížených podmínek hledanou osobu nenajdou, jsou neschopní, když najdou, je to považováno jenom za náhodu.

Pořád ale není odpověď na otázku, proč i po velmi dobrých výsledcích se mantrailing pořád nemůže prosadit. Určitě jsou jednou z příčin právě mýty, legendy a polopravdy, které mantrailing zahalují.

Důvodem také je neznalost podmínek pro praktické použití mantrailera. Dalším faktorem pak určitě je strach a obava z neznámého. Čemu nerozumím, co nechápu, to přeci nemůžu použít. Když to nemá pořádná pravidla, jak to vyhodnotím. Určitě je to různé chápání filozofie mantrailingu, která je přeci jenom odlišná od toho, co se tady posledních sto dvacet let prosazuje a uplatňuje. Určitě velkou roli hraje neznalost problematiky mantrailingu, jako metody pachové práce. Při vši úctě, se také najdou jedinci, kteří to a priori a ze zásady, ani chápat nechtějí.

Je ale potěšitelné, že je již řada sportovních, policejních a záchranářských kynologů, kteří s mantrailerem spolupracují, snaží se do jejich tajů proniknout, pochopit filozofii a roli mantrailingu při pátrání po ztracených a pohřešovaných osobách a dokonce si z toho něco vzít pro sebe a svou práci. Je potěšitelné, že se už našli kriminalisté a vyšetřovatelé, kteří si práci mantrailera vyzkoušeli a je pro ně důležitý výsledek jejich práce. Jsou již dokonce učebnicové příklady nasazení mantrailerů ještě před zahájením pátracích prací. Tito vyšetřovatelé pak mají výsledky práce MT týmu k dispozici hned od začátku a mohou tak využít tyto poznatky ke stanovení vyšetřovacích verzí a postupu záchranných prací. Určitě tak může docházet ke zkrácení doby pátrání, nemalé úspore finančních, materiálních a dalších prostředků. Navíc má přeci Policie ze zákona povinnost „využít všech dostupných prostředků k nalezení hledané osoby“. MT týmy nejsou pro Policii žádnou záležitostí, pracují zadarmo, dobrovolně, na své vlastní náklady. Práce MT týmu je na stávajících postupech pátrání nezávislá, neomezuje, ani neohrožuje jakkoliv stávající postupy a může pouze urychlit nalezení hledané osoby. A proč to vlastně tedy funguje. Protože existuje něco, co se těžko popisuje, nemá to pravidla, ale každý, kdo si jednou vyzkoušel při práci spolehnout se na svého psa, který ví, že je fakt potřeba to ztracené dítě najít, vám to v praxi ukáže. Takže vlastně taky mýtus?

Autor Lubomír Satora

Foto: soukromý archiv autora

Autor je předsedou IBHA - Interational Bloodhound Academy (www.ibha.eu), neziskové organizace, která zajišťuje výcvik a výuku mantrailingu a certifikaci MT týmů na území ČR a SR. Cílem IBHA je zařazení mantrailingu do oficiálního systému IZS a pátrání Policie a Rescue Olomouc, což je zásahová organizace typu SAR, pod jejíž hlavičkou jsou mantrailingové MT týmy nasazovány do pátrání po ztracených a pohřešovaných osobách na území ČR.

Více na:
www.ibha.eu
a www.pohresujeme.cz

Nález hledané osoby v podzemním úkrytu

PROJEKT ZÁCHRANA SOM JA

prinesie defibrilátory do škôl

Len za minulý rok sa zranilo pri dopravných nehodách na našich cestách 143 detí vo veku od 6 do 12 rokov, ku ktorým boli privolaní záchranári zo spoločnosti Falck Záchraná. Do konca júla tohto roka to bolo 52 zranených detí. Záchranári sú pritom častejšie privolaní k chlapcom. Vlni ošetrovali 85 chlapcov a 58 dievčat vo veku od 6 do 12 rokov. Za prvých sedem mesiacov tohto roka to bolo 30 chlapcov a 22 dievčat.

Najčastejším detským úrazom pri dopravných nehodách býva úraz hlavy, z celkového počtu ju malo zranenú tento rok až 23 detí, vlni išlo až o 80 takýchto prípadov. Ďalšie poranenia, ktoré zdravotníci záchranári ošetrojú, sú úrazy nôh, hrudníka, brucha a rúk.

Práve preto sa Falck nezisková organizácia venuje práve deťom, ktoré učí základy prvej pomoci. V týchto dňoch sa spojila s Nadáciou Allianz, aby spoločne vrátili tému prvej pomoci na základné školy, vzdelávali žiakov v oblasti prvej pomoci, záchrany života a prevencie pred úrazmi. A opäť to budú robiť hravou formou v rámci nového projektu ZÁCHRANA SOM JA.

Žiaci prvého stupňa základných škôl mohli napísať alebo nakresliť príbeh, kedy a ako sa stretli so situáciou, v ktorej bolo potrebné poskytnúť prvú pomoc, prípadne si takúto situáciu mohli aj vymyslieť. „Už len tým, že deti začnú

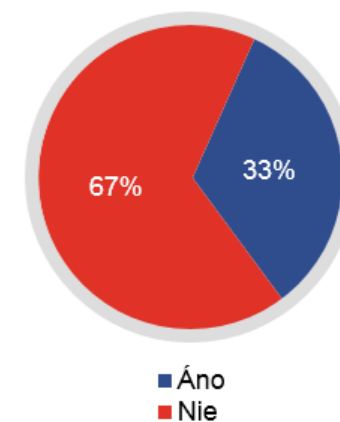
premyšľať, či sa niekedy s danou situáciou stretli a napíšu o tom, alebo to nakreslia, tak už sú v kontakte s témou prvej pomoci“, hovorí Jana Mračnová, výkonná riaditeľka Falck neziskovej organizácie.

Zároveň Falck nezisková organizácia spolu s Nadáciou Allianz daruje na 50 vybraných základných škôl po celom Slovensku automatický externý defibrilátor. „Chceme naučiť už deti, čo AED je a ako sa používa, aby tieto tri písmená poznali. Bežne vo svete sa s ním stretnú a veríme, že čoskoro aj na Slovensku sa rozšíri sieť AED. A deti potom budú vedieť aj povedať svojim rodičom, čo to je a na čo je to dobré“, hovorí J. Mračnová. „Pri ohrození života často rozhodujú minúty a záchranou môže byť práve defibrilátor, ktorý použije hoci aj školák. V mnohých obciach, ktoré sú od najbližšej záchranej služby vzdialené aj desiatky kilometrov, môže byť defibrilátor najbližšou a najrýchlejšou pomocou, ktorá prispeje k záchrane života“, hovorí za Nadáciu Allianz jej správkynia Lucia Muthová.

Keď si Falck robil tento rok prieskum, koľko ľudí pozná AED, tak kladne odpovedalo len 33 % respondentov.

K AED ale školy dostanú aj certifikovaný kurz prvej pomoci pre učiteľov a deti zážitkový kurz. Ten bude špecifický vo svojom zameraní práve na oblasť bezpečnosti na cestách. Deti si prejdú na rôznych stanovištiach situáciami, ktoré sa im môžu bežne či už v škole,

Zdroj: Prieskum GfK pre Falck, otázka: Poznáte Automatický externý defibrilátor?

alebo na ihrisku, prihodiť. „Zážitkovou formou si ukážeme ako sa zachovať pri dopravnej nehode, ako privolať pomoc, na aké bezpečnostné prvky nezabúdať napríklad pri bicyklovaní, alebo keď idú v aute“, doplní J. Mračnová. Celý projekt bude trvať do konca roka 2017.

- autor - Jana Galera Matúšová
- foto - Michal Jakubec a archiv projektu